

nogle af de i § 2, stk. 1, nævnte hensyn oftest vil udelukke krav på oplysninger, f. eks. visse arter af diplomatiske rapporter, dokumenter om landets forsvarsberedskab, dokumenter om familieretlige og andre personlige forhold, dokumenter inden for politiets efterretningsafdeling, dokumenter i visse sager om sociale ydelser. For at lette lovens anvendelse i praksis har man i § 2, stk. 2, foreslået en bestemmelse, som indeholder hjemmel for, at det for sagsområder, hvor de i § 2, stk. 1, angivne hensyn i almindelighed vil udelukke meddelelse af oplysninger, ved kgl. anordning kan bestemmes, at § 1 ikke kommer til anvendelse. En sådan anordning kan angå både statens og kommunernes forvaltning.

Bestemmelser, der i henhold til foranstående kan fastsættes ved anordning, vil blive ret detaljerede og derfor uegnede til optagelse i loven. En anordning vil derhos lettere kunne ændres end tilsvarende bestemmelser optaget i loven. Sådanne ændringer kan blive ønskelige f. eks. som følge af, at der opstår nye sagsområder.

Med hensyn til de enkelte undtagelsesbestemmelser i § 2, stk. 1, bemærkes følgende:

Nr. 1. Dokumenter, som har betydning for statens sikkerhed, forholdet til fremmed magt og landets forsvar, vil i almindelighed ikke kunne udleveres. Antagelig vil de i vid udstrækning blive undtaget fra lovens § 1 ved kgl. anordning, jfr. ovenfor.

Når der i bestemmelsen tales om landets forhold til mellemfolkelige institutioner, kan som eksempler nævnes: De Forenede Nationer og de til denne knyttede organisationer, Verdenssundhedsorganisationen, Den internationale Valutafond m. fl.

Dokumenter som de her omhandlede vil ofte efter praksis være stemplet „Yderst hemmeligt“, „Hemmeligt“ eller „Fortroligt“. Påtegninger af denne art vil medføre, at oplysninger om dokumentets indhold hverken helt eller delvis kan stilles til rådighed uden samtykke fra den tjenstlige instans, som har ladet dokumentet stemple. Det skal nævnes, at statsministeriet har udsendt et cirkulære af 14. april 1959 om sikkerhedsbeskyttelse af oplysninger, der er af fælles interesse for NATO-landene.

Nr. 2. I medfør af retsplejelovens § 41 kan i straffesager parterne eller andre, som deri har retlig interesse — de sidstnævnte dog først, når sagen er afsluttet — hos retten forlange udskrift af retsbøgerne og de til en sag hørende fremlagte dokumenter. Udskrift kan dog nægtes, såfremt hensynet til statens sikkerhed eller forhold til fremmede magter eller særlige hensyn til disse i øvrigt gør det betænkeligt at meddele udskrift, eller såfremt det må

befrygtes, at udskriften vil blive benyttet på retsstridig måde. Efter den gældende ordning haves der derimod intet krav på udskrift eller anden oplysning om indholdet af akter i straffesager beroende hos den offentlige forvaltnings myndigheder, være sig politiet og anklagemyndigheden eller andre forvaltningsmyndigheder, f. eks. ved behandlingen af sager om overtrædelse af told- og skattelovgivningen.

Dokumenter i straffesager, f. eks. politirapporter, kan af hensyn til en effektiv retshåndhævelse og af hensyn til de krænkelse, der ville kunne tilføjes de i sådanne dokumenter omtalte personer, ikke uden videre undergives offentlighed.

Under hensyn til de særlige forhold, der gør sig gældende inden for strafferetsplejen, har man ikke fundet anledning til at behandle spørgsmålet om offentlighed inden for dette område, men i § 10, stk. 5, undtaget strafferetsplejen fra lovens regler. Man skal i denne forbindelse henvide til, at det henhører under retsplejerådet at behandle spørgsmål om ændringer i retsplejelovgivningen.

Såfremt man gennemfører en almindelig ordning om offentlighed i forvaltningen, vil der imidlertid også uden for strafferetsplejens område være behov for fastsættelse af visse undtagelser, og det er derfor i § 2, stk. 1, nr. 2, bestemt, at hensynet til forbrydelsers forebyggelse m. v., beskyttelse af sigtede, vidner og andre i sager om strafferetlig eller disciplinær forfølgning kan medføre undtagelse fra offentlighedsprincippet.

Dokumenter i sager om administrativt ikendte bøder er ved § 4, stk. 1, e, i deres helhed undtaget fra bestemmelserne i § 1.

Lovforslaget indeholder ingen særlige begrænsninger i offentlighedsprincippet, for så vidt angår de hos forvaltningen beroende dokumenter hørende til en borgerlig retssag. Men krav på oplysning om sådanne dokumenter vil ofte være udelukket ved § 2, stk. 1, nr. 3 og 4, jfr. § 4, stk. 2 i slutningen.

Nr. 3-4. Hvor staten og kommunerne udøver forretningsmæssig eller anden økonomisk virksomhed, medfører hensyn til det offentliges økonomi og navnlig dets stilling som part i kontraktforhold, at der må gives sådan virksomhed en vis beskyttelse mod offentlighed. Man har ikke ment at burde begrænse bestemmelsen i nr. 3 til alene at omfatte forretningsvirksomhed. Der må således være en vis begrænsning af offentlighedsprincippet, f. eks. med hensyn til afgivne tilbud, køb og salg af fast ejendom og løsøre til brug for de almindelige forvaltningsmyndigheder, optagelse af lån m. v. Også med hensyn til dokumenter vedrørende forhandlinger, som det offentlige fører om løn- og personale-